

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-54>

УДК 336:004.9:341.31(477)

РОЗВИТОК DIGITAL-ТЕХНОЛОГІЙ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

THE DEVELOPMENT OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE UKRAINIAN FINANCIAL SERVICES MARKET IN THE PERIOD OF MARTIAL LAW

Гнидюк Інна Вікторівна

кандидат економічних наук, доцент,
Вінницький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-економічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6724-7740>

Складанюк Марина Сергіївна

студентка,
Вінницький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-економічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7082-373X>

Hnydiuk Inna, Skladaniuk Maryna

Vinnitsia Institute of Trade and Economics
of State University of Trade and Economics

У статті визначено сутність діджиталізації та переваги її популяризації на ринку фінансових послуг. Окреслено основні позитивні наслідки. Узагальнено найважливіші інновації, що можна імплементувати в діяльність фінансових установ з метою діджиталізації процесу надання послуг, а саме технології блокчейн, шерінг, краудфандинг та хмарні технології. Визначено сутність даних новацій. Досліджено, якими шляхами можна впровадити їх у діяльність фінансового ринку. Висвітлено основні переваги, що отримують клієнти та фінансові установи від застосування даних інновацій. Вивчено вплив інновацій на якість надання фінансових послуг у розрізі кожного сегменту фінансового ринку окремо. З'ясовано, що зміниться у діяльності фінансових установ після активного впровадження діджиталізації. Запропоновано подальші напрямки покращення процесу надання фінансових послуг.

Ключові слова: ринок фінансових послуг, діджиталізація, інноваційні технології, воєнний стан, краудфандинг, блокчейн.

The article is devoted to the development of FinTech and its influence on the market of financial services of Ukraine in the conditions of martial law. The issue of the essence of digitization and the advantages of its popularization in the market of financial services is highlighted, the main consequences and results of the introduction of digital technologies in the market of financial services of Ukraine are outlined. The most important innovations that can be implemented in the activities of financial institutions in order to digitize the process of providing services are summarized, namely: blockchain technology, which will ensure decentralization of information, general access to it, strengthening of data security, transparency of transactions, automation of a large number of processes, etc.; crowdfunding, the introduction of which will enable companies to offer their clients a kind of investment activity; sharing technology – opens up new opportunities for companies operating in the financial services market. An example of the development of sharing in Ukraine is the introduction of the "Diya" application, which works on the principle of information sharing; artificial intelligence is being actively implemented in insurance companies, it is becoming one of the main innovations that allows to increase the level of security for specialists in the financial services market and transfer certain of their duties to remote performance; cloud technologies, the implementation of which ensures flexibility, global scalability and reliability. It is proved and substantiated that the use of cloud technologies became especially relevant during the introduction of wartime in the state. In the article, the authors also investigated the ways in which they can be implemented in the

activity of the financial market. The main advantages that clients and financial institutions will receive from the application of these innovations are highlighted. It is proven that the development of FinTech in the financial services market will raise it to a new level, open new opportunities and simplify the interaction of the company with the consumer. Further directions for improving the process of providing financial services with elements of digital technologies are proposed.

Keywords: financial services market, digitalization, innovative technologies, martial law, crowdfunding, blockchain.

Постановка проблеми. Швидкий та інтенсивний розвиток сучасних технологій суттєво впливає на ринок фінансових послуг. Постійно змінюються інтереси споживачів, тому компанії, що надають фінансові послуги, мусять адаптуватися під нові потреби своїх клієнтів та забезпечувати високий рівень обслуговування. Якісні фінансові продукти можуть існувати лише при активному впровадженні діджиталізації та застосуванню нових інформаційних технологій. Саме тому є потреба в детальнішому вивченні способів імplementації діджитал-технологій в роботу фінансового ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З огляду актуальності даної проблематики, можна стверджувати, що велика кількість фахівців проводили дослідження з розвитку діджиталізації фінансових послуг. Такі науковці як, Андрушків І. та Надієвець Л. займалися вивченням діджиталізаційних процесів в банківському секторі. Клапків Ю. та Моташко Т. розглядали детальніше дані процеси на ринку страхових послуг. Смолянська О. та Борисова І. займалися вивченням ринку фінансових послуг в цілому та усіх процесів, що відбуваються на ньому. Також дослідженню питань впровадження інновацій у фінансовій сфері присвячено праці таких вчених як Волосович С., Огден Н., Опарін В., Паєнтко Т., Савчук Н. та інші.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у поглибленні теоретичних засад та вивченні механізмів процесу діджиталізації операцій на ринку фінансових послуг в умовах запровадження воєнного стану та виявлення перспектив для подальшого розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для держави в цілому діджиталізація – це можливість прискорення розвитку економіки, зростання привабливості співпраці власників бізнесу з державними структурами та спрощення цієї процедури. Для громадян – це нові можливості, економія часу, перспективні професії та робочі місця (особливо для людей з обмеженими фізичними можливос-

тями) тощо. Для бізнесу – це вдосконалення роботи, оптимізація ресурсів, зменшення витрат тощо.

Останні роки спостерігається новий етап розвитку інформаційних технологій, який обумовлений екстремальними умовами. Введення воєнного стану в країні посприяло прискореному розвитку діджитал-технологій в усіх напрямках, зокрема й на фінансовому ринку. Спостерігається інтенсивний розвиток діджиталізації в таких його сегментах як ринок капіталу, ринок цінних паперів, ринок кредитних ресурсів, ринок інвестицій та валютний ринок. Таким чином, саме загострення конфлікту з країною-агресором стала тим важелем, який значно вплинув на розвиток діджиталізаційних процесів на ринку фінансових послуг.

Діджиталізація робочих процесів приваблива для бізнесу в будь-якій сфері. В процесах організації роботи фінансового ринку стало особливо помітно необхідність оцифрування інформації. Постійно збільшується кількість комерційних банків, страхових, лізингових компаній, інвестиційних фондів тощо. Це призводить до зростання конкуренції та жорсткішої боротьби між собою за клієнтів. Тому відчувається гостра потреба мати певні конкурентні переваги над іншими установами, щоб на собі фокусувати увагу користувачів та спонукати їх скористатися запропонованими фінансовими послугами. Найбільше таких переваг для клієнтів може надати та компанія, що активно запроваджує у свою діяльність *Digital-технології*. Саме нововведення, що стали можливими завдяки цьому процесу, дають змогу зробити користування фінансовими послугами максимально зручним та комфортним для сучасних клієнтів [5].

Імplementація інноваційних технологій супроводжується суттєвими позитивними наслідками для усіх суб'єктів ринку фінансових послуг. Наведемо деякі з них: оптимізація ресурсів компаній, що працюють на фінансовому ринку; зниження операційних витрат; зменшення кількості фізичних установ, що необхідні для повного задоволення потреб клієнтів; зменшення безпосереднього контакту з

клієнтами; швидке задоволення потреб клієнтів дистанційно; розширення спектру послуг, що можуть надати компанії; надання фінансових, інформаційних та консультаційних послуг в реальному часі [1, с. 195–200].

Введення воєнного стану в нашій країні явно показало, наскільки сильно людям необхідно мати можливість отримувати послуги дистанційно. Оскільки тепер це стало не прихилою споживачів чи питанням зручності та комфорту, а справою безпеки та захищеності життів як клієнтів, так і працівників компаній та установ. З огляду на останні події в країні стало небезпечно відвідувати громадські місця чи певні заклади. Безсумнівно, більшість таких місць забезпечені укриттями (або хоча б такі укриття наявні поруч в швидкому доступі), проте є багато нюансів, пов'язаних з цим. Тому найкращим вирішенням даного питання є забезпечити можливість клієнтам отримувати усі потрібні послуги дистанційно та мінімізувати необхідність відвідування відділення банку, страхової компанії, інвестиційної установи тощо. Споживачі можуть користуватися фінансовими послугами за допомогою різних інструментів: в мобільному додатку відповідної установи, на сайті певної компанії, за допомогою соціальних мереж тощо.

Застосування таких інноваційних технологій як блокчейн, краудфандинг, шерінг, штучний інтелект, хмарні технології тощо, є запорукою ефективної імплементації та успішного функціонування системи дистанційного обслуговування клієнтів. Вони дають можливість вивести якість надання послуг на новий рівень та спростити взаємодію із споживачами [6].

Блокчейн – це вибудований за певними правилами безперервний послідовний ланцюжок блоків, що містять інформацію. Найчастіше копії ланцюжків блоків зберігаються на безлічі різних комп'ютерів незалежно один від одного. Дана технологія забезпечує децентралізацію інформації, загальний доступ до неї, посилення захищеності даних, прозорість проведених транзакцій, автоматизацію великої кількості процесів та інше.

Краудфандинг, – це новаційний шлях приваблення інвестиційних коштів від великої кількості сторонніх осіб для розвитку та покращення проєкту, ініціативи, підприємства або програми. Вкладники можуть бути не пов'язані ані з самим проєктом, ані з професійним бізнес-інвестуванням. Дана технологія дає змогу компаніям запропонувати

своїм клієнтам вести свого роду інвестиційну діяльність. Для розробників стартапів – це можливість залучити інвесторів до свого проєкту. А для інвестиційних компаній – це нові варіанти отримання прибутку.

Наступна технологія, що відкриває нові можливості для компаній, що працюють на ринку фінансових послуг, – це шерінг інформації. Шерінг являє собою надання «в прокат» фінансових ресурсів чи інформації. До прикладу, мобільний додаток «Дія» функціонує завдяки даній технології. Він дає можливість компаніям та банківським установам проводити верифікацію та ідентифікацію клієнта за допомогою онлайн-ресурсу, а саме цифрових документів у смартфоні. Це скорочує час, що витрачається на роботу з документами [6].

Наступною технологією, що забезпечить збільшення можливостей для фінансового ринку є штучний інтелект (ШІ). В умовах запровадження воєнного стану ШІ стає однією із основних інновацією, що дозволить підвищити рівень безпеки для спеціалістів ринку фінансових послуг та перевести певні їх обов'язки на дистанційне виконання. Для прикладу в страхових компаніях використання технології штучного інтелекту дозволить автоматизувати обробку страхового відшкодування. ШІ аналізує надіслані клієнтами фотографії автомобілів та визначає якої саме шкоди вони зазнали. Це звільняє від необхідності надсилати слідчих для оцінки ушкоджень авто, що в умовах війни стане особливо зручним [9, с. 46–48].

Однією з найбільш важливою технологією діджиталізації є хмарні технології. Хмарне сховище надається на вимогу в необхідному обсязі, оплачується за фактом використання і позбавляє від необхідності купувати власну інфраструктуру для зберігання даних і керувати нею. Це забезпечує гнучкість, глобальну масштабованість і надійність. Дані доступні в будь-який час і в будь-якому місці.

Використання хмарних технологій стало особливо актуальним питанням у воєнний час. Оскільки фізичні точки зберігання інформації знаходяться постійно під загрозою та можливою їх втратою, є потреба переводити бази даних у електронний формат. Це дає змогу працювати з клієнтськими базами з будь-якої точки світу. В свою чергу і працівники знаходяться в безпеці, і клієнти, тому що останнім не потрібно покидати своє безпечне місце з метою відвідування необхідної їм установи [6].

Діджиталізація ринку фінансових послуг піднімає його на новий рівень розвитку, відкриває нові можливості та спрощує взаємодію компанії із споживачем. Застосування перерахованих вище механізмів позитивно відобразиться на усіх сегментах фінансового ринку.

У сфері платіжних послуг банківського сектору дані технології надають можливість скоротити терміни розрахунків, виявити зв'язок між різними транзакціями господарюючих суб'єктів.

У страховому секторі вони допоможуть вирішити наступні завдання: автоматизація процесів створення і моніторингу страхової історії; оперативний доступ до довідок з державних органів; облік страхових подій, їх миттєва фіксація; укладення онлайн-договорів страхування; експертиза і попередня оцінка ризиків; взаємодія з брокерами та мережею продажі та інші [8].

Діджиталізація за своєю сутністю – дуже широке та об'ємне поняття. В загальному розумінні, діджиталізація (цифровізація) – це певні послідовні зміни, під час яких вся інформація переводиться в електронний формат, що спрощує зберігання, аналіз та подальше використання даної інформації. Проте такий процес має певні особливості та відмінності на різних сегментах ринку фінансових послуг (рис. 1).

Розглянемо детальніше, які можливості відкриває діджиталізація та за допомогою яких інструментів в розрізі окремих сегментів ринку фінансових послуг.

Спершу проаналізуємо ринок цінних паперів. Ринок цінних паперів – це ринок, на

якому об'єктами купівлі-продажу виступають різні інвестиційні інструменти та інвестиційні послуги.

У сучасних умовах інвестори можуть проводити свою діяльність навіть не виходячи з дому. Все що їм для цього необхідно – мати певний гаджет (ноутбук, планшет, смартфон тощо) та вільний доступ до мережі Інтернет. Купити акції, облігації та інші цінні папери можна на сайті фінансових посередників – брокерів, або ж у мобільних додатках певних компаній.

У вільному доступі є вся необхідна інформація для проведення фундаментального аналізу та, відповідно, для прийняття інвестиційних рішень. В Інтернеті можна знайти дані про різні компанії, про їх розвиток, про їх фінансові результати та на яких умовах вони співпрацюють з інвесторами. За допомогою новітніх технологій усю цю інформацію можна опрацювати та зрозуміти наскільки ефективно буде купити акції тієї чи іншої компанії.

Купівля цінних паперів також відбувається зручно та ефективно, а головне – її можна здійснити дистанційно. Діджиталізаційні процеси дають змогу відкрити брокерський рахунок онлайн та контролювати його стан в режимі реального часу. Таким чином, вихід на фондовий ринок не є проблемою. Як наслідок, до інвестиційної діяльності залучається все більше громадян.

Особливо актуальним це питання стало із запровадженням воєнного стану в країні. Зберігати гроші у фізичному вигляді стало небезпечно з багатьох причин. По-перше, невпевненість у завтрашньому дні і в тому, чи буде можливість лишитися у своїх домівках, чи

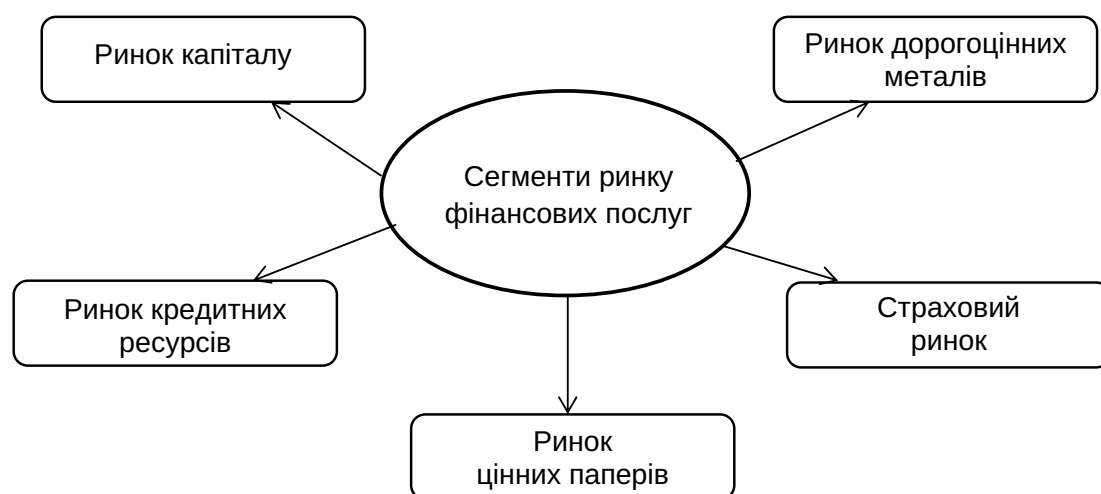

Рис. 1. Сегменти ринку фінансових послуг

Джерело: складено авторами на основі [7]

буде потрібно швидко евакуюватися та збирати усі свої речі. По-друге, значна інфляція щодня «з'їдає» велику частину заощаджень. Це зумовлює необхідність не просто покласти кошти на якийсь віртуальний рахунок, а й змусити їх працювати та приносити дохід, щоб захистити від інфляційних процесів.

Якщо це питання розглядати не з боку інвестора, а з боку держави, то бачимо, що нашій країні зараз теж необхідно, щоб її громадяни ставали інвесторами. А саме підтримували економіку України шляхом купівлі військових облігацій внутрішньої державної позики. Чим простіший буде цей процес, тим більше громадян до нього долучиться. Купівля військових ОВДП на сьогодні можлива через мобільні додатки певних банків. Варто зазначити, що деякі з них дозволяють купити від 1 штуки, що робить доступним цей процес для всіх клієнтів. Це такі банки як Альфа-Банк, Монобанк, ПУМБ, Південний, Укргазбанк та Укрексімбанк. Нещодавно така функція ще була додана до мобільного застосунку «Дія».

Перспективним напрямком розвитку ринку цінних паперів є співпраця з банківськими установами. Це дозволить займатися інвестиційною діяльністю одразу в мобільному додатку банку. Перевага в тому, що у споживачів вищий рівень довіри до банків, ніж до інших фінансових посередників чи інвестиційних компаній. Внаслідок цього зростає кількість інвесторів та буде швидший потік капіталу і в більших обсягах.

Ринок кредитних ресурсів – це сегмент ринку фінансових послуг, де об'єктом операцій виступає наданий на певних умовах у позику капітал. Оскільки найпопулярнішим методом отримання позики є банківський кредит, то розглянемо процеси діджиталізації даного сегменту на прикладі банківських установ.

Донедавна отримати кредит швидко і не виходячи з дому здавалося нереальною задачею. Сьогодні ж це починає ставати можливим саме завдяки впровадженню діджиталізації та імплементації інноваційних технологій. Хмарні технології дозволяють працівникам банку отримати доступ до необхідної інформації про клієнта за лічені хвилини. Шерінг інформації забезпечує швидке проходження ідентифікації та верифікації особи [5].

Запорукою успішного здійснення дистанційного банківського обслуговування є цифровий банкінг. Клієнти можуть відкрити кредитний рахунок «в два кліки». В мобільному

додатку редагувати кредитний ліміт, контролювати свої витрати та терміни погашення позики.

Поки що мова йде лише про такі коротко-термінові позики та невеликі суми, шляхом відкриття кредитних ліній та офердрафту. Або ж просто подання заявки на оформлення кредиту. Проте банкам є куди рухатися в даному напрямку. На нашу думку, через декілька років банківські установи зможуть забезпечувати процес отримання будь-якого кредиту повністю дистанційно.

Діджиталізація процесів на ринку капіталів тісно пов'язана з відповідними технологіями на ринку цінних паперів та кредитному ринку. Причина цього – позичковий капітал перерозподіляється за допомогою інструментів даних сегментів ринку фінансових послуг.

Сучасна діджиталізація реалізує значний вплив на галузь страхових послуг. Однією з основних причин є те, що в основі страхових продуктів знаходиться нематеріальна складова – інформація [3, с. 210–217]. Прикладом є платіжні операції або укладення страхових полісів, які, на відміну від наприклад придбання автомобіля, в більшості випадків не включають жодних фізичних компонентів. Це сприяє розвитку діджиталізації ринку страхових послуг. Діджиталізація не тільки відкриває можливості для бізнесу іншим суб'єктам, початківцям на ринку страхових послуг, але й дозволяє традиційним страховикам знижувати витрати і підвищувати ефективність роботи.

З кожним роком зростає кількість страхових продуктів, що продаються онлайн, розвиваються сервіси віддаленого врегулювання збитків, впроваджуються мобільні додатки. Страхові компанії одними з перших на фінансовому ринку одержали право укладати електронні страхові договори у сфері обов'язкового страхування автоцивільної відповідальності власників транспортних засобів.

Майже всі страхові компанії мають, як мінімум, веб-сайт. У споживачів виникає недовіра до компаній, що його не мають. Інформаційне наповнення офіційної сторінки страховика відіграє важливу роль у формуванні уявлення про страхові послуги, які він надає.

На сайті може бути розміщена така корисна інформація:

- специфіка діяльності страховика;
- інформація про компанію, про її ліцензії, її історія, до яких об'єднань входить, які рейтинги їй присуджено;

- тарифи по всім видам страхових послуг, що надає дана компанія;
- правила страхування, в яких розписано все про страхові послуги, які хоче отримати потенційний клієнт;
- страховий калькулятор, який допоможе розрахувати суму відшкодування у разі настання страхового випадку;
- онлайн-оплата, що дає змогу остаточно завершити укладення страхового полісу;
- онлайн кабінет, де знаходяться укладений договір та вся інформація по ньому [4, с. 18–24].

Наступним розглянемо ринок дорогоцінних металів. Це сфера економічних відносин між учасниками операцій з дорогоцінними металами, а також з цінними паперами, що котируються в золоті. Тут процеси діджиталізації проникають довше і складніше, оскільки присутня фізична складова угоди. Порівняно з цінними паперами чи грошовою позикою не можна просто укласти угоду та провести оплату. Ще має бути факт отримання даних дорогоцінних металів. Проте все ж є можливість моніторити ціни на даному ринку онлайн або замовити банківський метал на сайті банку.

Отже, стрімка діджиталізація суттєво впливає на функціонування та розвиток фінансового ринку. Наявний стан ринку фінансових послуг вимагає пошуку нових рішень, які необхідні для розвитку в світі цифрових

фінансів. Можна констатувати, що за останній рік кількість ризиків на фінансовому ринку стрімко зростає і це безпосередньо пов'язано з пандемією коронавірусу та запровадженням воєнного стану в країні. З проведеного дослідження бачимо, що ринок фінансових послуг в Україні здатен адаптуватися до будь-яких екстремальних умов та підлаштовуватися під нові інтереси та вимоги користувачів. Є багато перспектив та нових можливостей для розвитку діяльності компаній усіх сегментів ринку фінансових послуг.

Висновки. Цифрові технології тісно інтегруються з нашим повсякденним життям. Діджиталізація добре розвинена в усіх сферах життя. Ринок фінансових послуг не став винятком. Діджиталізація довела необхідність її активного подальшого впровадження. Потужним поштовхом для усвідомлення цього стало, зокрема, впровадження воєнного стану в Україні у 2022 році.

Необхідно впроваджувати інноваційні технології, що полегшать процес створення нових послуг. Фінансовим установам щоразу потрібно пропонувати нові послуги та адаптувати їх під дистанційні канали обслуговування клієнтів. Такими послугами можуть бути розрахунок за допомогою цифрової валюти, краудфандинг, укладення страхових послуг повністю онлайн, системи миттєвих платежів чи можливість отримати кредит без відвідування банківської установи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Андрушків І., Надієвець Л. Діджиталізація в банківському секторі: світовий та вітчизняний досвід. *Проблеми економіки*. 2018. № 4. С. 195–200.
2. Дроботя Я., Бражник Л. Діджиталізація банківської діяльності та платіжних систем. *Інфраструктура ринку*. 2021. № 51. С. 261–267. URL: <https://doi.org/10.32843/infrastruct51-42> (дата звернення: 19.09.2022).
3. Клапків Ю. Теоретичні доміанти страхових послуг. *Формування ринкової економіки в Україні*. Львів. 2016. № 35/1. С. 210–217.
4. Моташко Т. Розвиток світового ринку страхування в умовах діджиталізації. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Економіка»*. 2016. № 5. С. 18–24.
5. Романовська Ю., Бабюк А., Юренко А. Специфікація розвитку банківського кредитування в умовах COVID 19. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26. URL: <https://cutt.ly/pPOVEGt> (дата звернення: 18.09.2022).
6. Романовська Ю., Складанюк М. Діджиталізація банківського сектору в умовах пандемії. *Економіка та суспільство*. 2022. № 36. URL: <https://cutt.ly/eDR0hCU>. DOI:10.32782/2524-0072/2022-36-4 (дата звернення: 18.09.2022).
7. Смолянська О., Борисова І. Сутність фінансового ринку та його роль у фінансовій системі держави. URL: <https://cutt.ly/7Vxa8yT> (дата звернення: 19.09.2022).
8. Шевченко О. Розвиток технології блокчейн у забезпеченні безпеки фінансового ринку. URL: <https://cutt.ly/8VxpSZi> (дата звернення: 20.09.2022).
9. The Next Normal The recovery will be digital. August 2020. URL: <https://cutt.ly/xVxo8xP> (дата звернення: 17.09.2022).

REFERENCES:

1. Andrushkiv I., Nadiievets L. (2018) Didzhitalizatsiia v bankivskomu sektori: svitovi ta vitchyzniani dosvid [Digitalization in the banking sector: world and domestic experience]. *Problemy ekonomiky*, vol. 4, pp. 195–200.
2. Drobotia Ya., Brazhnyk L. (2021) Dydzhytalizatsiia bankivskoi diialnosti ta platizhnykh system [Digitalization of banking and payment systems]. *Infrastruktura rynku*, vol. 51, pp. 261–267. Available at: <https://doi.org/10.32843/infrastruct51-42> (accessed September 19, 2022).
3. Klapkiv Yu. (2016) Teoretychni dominanty strakhovykh posluh [Theoretical dominants of insurance services]. *Formuvannia rynkovoï ekonomiky v Ukraini*, vol. 35/1, pp. 210–217.
4. Motashko T. (2016) Rozvytok svitovoho rynku strakhuvannia v umovakh didzhitalizatsii [Development of the world insurance market in conditions of digitalization]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Seriia «Ekonomika»*, vol. 5, pp. 18–24.
5. Romanovska Yu., Babiuk A., Yurenko A. (2021) Spetsyfikatsiia rozvytku bankivskoho kredytuvannia v umovakh COVID-19 [Specification of the development of bank lending in the conditions of COVID-19]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 26. Available at: <https://cutt.ly/pPOVEGt> (accessed September 18, 2022).
6. Romanovska Yu., Skladaniuk M. (2022) Didzhitalizatsiia bankivskoho sektoru v umovakh pandemii [Digitalization of the banking sector in the conditions of the pandemic]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 36. Available at: <https://cutt.ly/eDR0hCU>. DOI: 10.32782/2524-0072/2022-36-4 (accessed September 18, 2022).
7. Smolianska O., Borysova I. Sutnist finansovoho rynku ta yoho rol u finansovii systemi derzhavy [The essence of the financial market and its role in the financial system of the state]. Available at: <https://cutt.ly/7Vxa8yT> (accessed September 19, 2022).
8. Shevchenko O. Rozvytok tekhnolohii blokchein u zabezpechenni bezpeky finansovoho rynku [Development of blockchain technology in ensuring the security of the financial market]. Available at: <https://cutt.ly/8VxpSZi> (accessed September 20, 2022).
9. The Next Normal The recovery will be digital. August 2020. Available at: <https://cutt.ly/xVxo8xP> (accessed September 17, 2022).